

Hobbels bij erfenisverdeling

foto BrunoStock

BN DeStem.nl zaterdag 17 juli 2010

40 | familie

De combinatie geld/bezittingen en emoties vormt een uiterst explosief mengsel. Toch gaat het bij het verde-len van de erfenis van de ouders meestal niet puur om geld. „Uitein-delijk gaat vrijwel elke ruzie rond de erfenis om erkenning.”

door **Patricia van der Zalm**

De manier waarop broers en zussen tijdens een gesprek over de verde-ling van een erfenis aan tafel zit-ten, zegt volgens nalatenschaps-coach mr. Maartje van Hazendonk heel veel over de onderlinge familieverhoudingen. Heeft een broer zijn stoel een beetje naar achteren geschoven? Is er oogcontact tussen de familieleden?

Van Hazendonk (43) kijkt goed en gebruikt haar intuïtie. „Die klopt bijna altijd. Ik zie meestal meer dan de mensen me vertellen. Als mij iets opvalt, benoem ik dat. Pas dan realiseren mensen zich wat ze doen. Het ver-haal vertelt zich dan vaak vanzelf, ze begin-nen zelf te praten.”

Van Hazendonk, die hiervoor tien jaar werk-te als kandidaat-notaris, heeft zich gespecia-liseerd in coaching en mediation. Vorig jaar volgde ze de specialisatie nalatenschapsme-diation. „Het notariaat is een leuk vak, maar als notaris regel je alleen het zakelijke gedeel-te. Ik wilde liever doorgaan met het mense-lijke aspect van een erfenisverdeling. Nu combineer ik beide interesses: de juri-disch-notariële én de psychosociale kant.” Bij de nalatenschapsverdeling draait het meestal om broers en zussen met een geza-menlijke geschiedenis. „Ze gaan van oudsher op een bepaalde manier met elkaar om. Of ze hebben juist weinig contact. Dat kan bij zo iets emotioneels als het verdelen van de bezittingen van de ouders tot botsin-gen leiden.”

Uit een onderzoek van de Koninklijke Nota-riële Beroepsorganisatie (KNB) bleek een aantal jaren geleden dat er een toename is van ‘ruzienalatschappen’; driekwart van de 102 ondervraagde notariskantoren meld-de dat. Sommige kantoren maakten bij ruim 40 procent van de afwikkelingen heibel mee tussen erfgenamen, vooral tussen stiefbroers en -zussen. De oorzaak zit ’m vol-gens de KNB in een groeiend aantal gezin-nen dat is samengesteld – kinderen uit ver-schillende relaties, stiefvaders en -moeders, lossere familiebanden –, grotere vermogens, afgunst en gebrekkige communicatie. Het simpele eigen huis en een bescheiden bank-

rekening verdelen over de twee enige kinderen – die altijd samen zijn opgegroeid en een goede relatie met zowel de ouders als met elkaar hadden – is nu minder vanzelfsprekend.

Geld en emoties vormen samen een nogal explosief mengsel, erkent Van Hazendonk. „Het geld van een nalatenschap kan de rol vervullen van de liefde en aandacht van de ouders die je tijdens hun leven hebt gemist. Wat je vroeger hebt gemist, wil je nu graag alsnog, maar dan in een financiële vorm. Uiteindelijk gaat vrijwel elke ruzie bij de nalatenschap om de aandacht van de ouders. Elke erfenisverdeling gaat in essentie om erkenning.”

Ontstaat er ruzie, dan lijkt het alsof broers en zussen boos op elkaar zijn. „Totdat ze inzien dat eigenlijk ieder zijn of haar eigen strijd met de ouders heeft gevoerd. Als degene die zich ondergeschoven voelt dan van de andere gezinsleden alsnog erkenning krijgt, maakt dat veel goed. Het vergemakkelijkt de afwikkeling.”

De mensen die bij Van Hazendonk aankloppen zijn meestal hoger opgeleide vijftigplus-

sers. Niet dat ze zich speciaal op hoger opgeleiden richt, maar zij melden zich zelf. „Zij zijn wat meer geneigd hulp in te roepen en ze weten dat de mogelijkheid bestaat. Het initiatief wordt meestal genomen door wat ik noem ‘de verongelijkte’, degene die het meest behoefte heeft iets recht te trekken. Dat stuit soms op weerstand van de rest. Iemand voelt zich immers niet voor niets verongelijkt. Het patroon tussen de gezinsleden kan zich dan herhalen. Maar vaak trekken de anderen bij, al was het maar doordat een afwikkeling bijvoorbeeld snel moet worden gedaan en ze zich realiseren dat ze daar iemand bij nodig hebben.”

Soms praat ze alleen met één persoon om te kijken hoe hij of zij het gedrag kan veranderen waardoor hij beter met de rest van de familie kan omgaan. In andere gevallen komen alle betrokkenen een aantal keren bij elkaar, afhankelijk van de vorderingen variërend van twee tot ongeveer vijf keer. Hoe groot haar ‘slagingspercentage’ is, houdt Van Hazendonk niet bij. „Ik weet niet of er later alsnog ruzie ontstaat. Ik ben daar wel nieuwsgierig naar, maar uit privacyoverwe-

gingen neem ik later geen contact op. In het algemeen wordt er altijd wel iets bereikt. Het doel is dat nabestaanden met elkaar in gesprek gaan en de nalatenschap netjes kunnen afwickelen. Als mensen een oplossing voor ogen hebben, kan ik kijken of die ook juridisch mogelijk is.”

reageren?

gezondheid@wegener.nl

Ruzies en breuken

In een kwart van de gevallen ontstaat bij een erfenisverdeling ruzie. Bij 18 procent ontstaat een breuk tussen gezinsleden. Dat blijkt uit een enquête van familieherapeuten Else-Marie van den Eerenbeemt en Nelly Bakhuizen onder tweeduizend Nederlanders. Zij werken aan een boek (dat naar verwachting in januari 2011 bij Prometheus verschijnt) over de erfenisverdeling na het overlijden van de ouders en werken daarin hun onderzoek verder uit. Bij een kwart van de ondervraagden verbeterde het onderlinge contact.